

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: Uredniku „DOMOLJUBA“ Ljubljana Trnovo; naročnina in inserati pa opravištvu v semeniških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za dvostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 12.

V Ljubljani, 19. junija 1890.

Letnik III.

Sedanje razmere.

(Govoril tajnik »Katoliškega političnega društva« na tretjem shodu v Ljubljani.) — (Konec.)

Zelo važen dogodek za Avstrijo je češko-nemška sprava, ki naj se na posebno določno željo presvetlega cesarja dožene s pomočjo skušenih zastopnikov obeh narodov na Češkem. Kakor je ta misel lepa in vabilna, dozdeva se vendar težko izpeljiva v sedanjih razmerah, ko je pri ljudstvih vzlasti v Avstriji narodna strast skoro edino vodilo javnemu delovanju. Dokler ljudstev in njih zastopnikov ne prešinijo krščanska načela, da so si ljudje bratje med seboj, če tudi ne govore iste govorice, da naj si torej ne kratijo medsebojnih pravic, da naj bo vsakemu dovoljeno, da se omika v svojem domačem jeziku, dotlej je težko govoriti o stalni spravi med narodi in zato dotlej tudi v češko-nemško spravo nimamo posebne vere. Sploh pa bo ta sprava le tedaj imela pravi pomen, ako se razširi tudi na druge kronovine, zakaj, ako je sprava potrebna za Češko, potrebna je tudi in še veliko bolj za Koroško, Štajersko in Primorsko, kjer se v resnici zatirajo Slovenci v svojih pravicah, kar se gospodstva vaje nim Nemeem na Češkem le dozdeva. Ako se sprava dožene, ostala bo pač le na papirju; da se ljudstvo ne pomiri, zato bodo že poskrbeli nemški in češki narodni prenapetneži.

Ako pa premišljujemo razmere po širnem svetu, ne smemo tudi pozabiti na razmere v naši slovenski domovini; žal da tudi ta pogled ni vesel, vzlasti ako se spominjamo dogodkov ob dopolnilnih volitvah za mestni zastop ljubljanski. Grka Temistokleja so prijatelji učili umetnosti, kako priučene nauke ohraniti v spominu, a on jim je z ozirom na mnoge žalostne tadanje razmere klical: „Učite me rajši,

kako pozabiti, kar mi je v spominu.“ To šinilo mi je v glavo, premišljujočemu naše sedanje razmere. — Ne govoril bi o tem na shodu katol. polit. društva, da se niso ob tej priliki nasprotniki društva popolno neosnovano vanj zadirali in mu očitali najhujše, kar se sploh društvu očitati more. Brali smo namreč v „Slov. Narodu“ besede: Rečem, da je bilo izdajstvo na narodnej stvari, da še več nego izdajstvo že osnovanje „Katoliškega političnega društva“. — To je na naše društvo tako surov napad, da nam je danes prvo priliko porabiti, da zoper take sramotilne besede najodločneje ugovarjamo. Naše društvo ima ravno namen pospeševati gmotne in duševne koristi, podpirati verske, narodne in gospodarske pravice slovenskega naroda; društvu edin namen je narodu našemu koristiti in vendar se mu očita, da je že osnovanje društva izdajstvo na narodni stvari.

Ob zasedanju deželnega zbora kranjskega se je med slovenskimi poslanci vsaj na videz dosegla in podpisala nekaka sprava in pogodba in sicer so se zavezali vsi poslanci, da hočejo složno delovati v prid slovenskemu narodu po starodavnem geslu: Vse za vero, dom, cesarja! — Ravno na podlagi tega gesla pa se je osnovalo tudi naše društvo. Ako torej izdaja naše društvo svoj narod, izdajajo ga tudi naši poslanci, ki so se združili pod to zastavo. Društvo naše ima ravno namen pomagati, da se to geslo vresniči, da preide v meso in kri vsem Slovencem, ali je tedaj mogoča večja nesmisel, da se takemu društvu podtikajo izdajski nameni? Ali torej zasluži naše društvo take neosnovane napade? Naj nam dokažejo naši nasprotniki, kedaj smo se v društvnem

delovanju pregrešili proti občepriznani slovenski zastavi in še le tedaj naj natoleujejo „Katoliško politično društvo“.

Društvo naše nikdar ne bi iskalo prepira, zakaj prepričano je, da moramo biti Slovenci edini, ako hočemo priti do zaželenih svojih pravic, ako želimo uspešno delovati za blagostanje naših ljudi. A društvo se pa tudi nikdar umaknilo ne bo prepiru, ako spozna, da nasprotniki rujejo proti načelom društva, tedaj bo vselej društva prva skrb, da pojasni ljudem vse razmere, da seznani ljudstvo z možmi, ki ne-sebično delujejo v njegov blagor, da pa tudi svari

ljudstvo pred grobokopi prave sreče slovenskega naroda. Proti načelnim nasprotnikom društvo ne pozna nobenega ozira; kjer se gre za načela, tam z nasprotniki ni mogoče nikake pogodbe; v takih prilikah bo društvo vsikdar zvesto ostalo svoji zastavi. — Vzglede v tem oziru naj nam bodo slovenski državni poslanci, ki so v zadnjih letih složno, častno in uspešno zastopali Slovence v državnem zboru; dasi jih je le neznatno število, vendar so s svojo vednostjo in skušnjami, s svojo zgovornostjo in vstrajnostjo živili splošno spoštovanje v državnih zbornicah v čast in korist slovenskemu ljudstvu.

Kaj je novega po svetu?

V Budapešti sprejel je *presvetli cesar* dne 7. t. m. zbrane delegate, prijazno jih je pozdravil ter pojasnjeval, da je Avstriji poglobljena skrb, kako ohraniti mir v Evropi, da se zato zvesto drži zveze z Nemško in Italijo ter da na Balkanu hoče narodom zagotoviti neodvisnost; upa, da se bo miroljubnim združenim državam posrečilo Evropo obvarovati pred grozno vojsko. Tudi minister Kalnoki je govoril v istem smislu, pohvalil je Bolgare, ki modro in previdno vtrjujejo svojo državico in grajal Srbe, ker se ondi vedno bolj širi nasprotje proti Avstriji, dasi zato ni nobenega vzroka, razen ruskih spletk. — Vstrašili pa so se poslanci besed vojaškega ministra,

ki je sicer nekako bolj prikrito omenjal, da bo treba zopet povišati stroške za vojaštvo, ker se to godi še v veliko večji meri v drugih sosednjih državah. — V *češkem deželnem zboru* so liberalni Mladenci strastno napadali nameravano češko-nemško spravo, ter se vzlasti s svojo surovostjo in nehvaležnostjo skazovali nasproti dr. Riegerju, slavnemu vodji češkega naroda, o katerem se sliši, da hoče vsled tega opustiti vse politično delo. — Za mesto *Rim* je morala letos država plačati obresti od silnih dolgov, sicer bi bilo prišlo mesto na boben; pod papeževo vlado niso bile v navadi take razmere. — Italijanski kraljevič je šel na pot v Srbijo, na Turško,

Listek.

Zlato srce.

Grofu Braskiju porodil se je l. 1717 v Čezeni sin, ki je bil krščen na ime Ivan Angelo. Bil je otročjim letom odrasel blag mladenič in njegovo največje veselje je bilo, da je kot šolar v počitnicah hodil po gozdih, travnikih, po polji, kjer je nabiral cvetice, trave, žuželke, metulje, znamenite mahove, kamne, sploh kar ga je zanimalo. Imel je doma lepo tako zbirko, ki mu je napravljala največje veselje.

Nekega dne hodi s prijateljem svojim Karlom po okolici ter pride prav blizu neke pol podrte koče; glasen jok čuje se iz podrtin. Mladeniča blagih src, ne vajena pretresljivega vzdihovanja, urno vstopita v kočo. Ondi zagledata ženo, sestradano do kosti.

„Kako sta k nam zašla, mlada gospoda, pravi kočarica ter si briše solze iz oči. Ali sta se izgubila?“

„Ne, pravi Braski, slišala sva glasno jokanje in prišla sva pozvedet, ali bi vam ne mogla pomagati

v potrebi; morda imate kakega nevarno bolnega v hiši?“

„Ne, mladi gospod, mi nismo bolni, pač pa smo zelo nesrečni. Moja hči namreč joka za svojim mozem, ki je bil porok za svojega tovariša, a ker ta ni mogel plačati, moral je zanj v ječo, dokler se denar ne povrne. Mož pa je bil edin pri hiši, ki nam je sproti zaslužil za živež, zakaj jaz sem stara in onemogla, hči pa ima s tremi majhnimi otroci dovolj opraviti; najhujše nama je za nedolžne stvarce, ki morajo lakoto trpeti in ne vedo zakaj. Danes še nismo ničesar vžili in lačni smo morali kričeče otroke položiti počivat. To je pač najhujše za materno srce! — Oh in vendar je toliko ljudi, ki imajo vsega dovolj; nikoli sicer nisem nikogar zavidala, toda v takih bridkostih človeka zapusti potrpežljivost... toda kaj govorim? Mora že tako biti. Bog že vé, zakaj toliko trpimo.“ — Mlada naša znanca sta mirno poslušala zgovorno starico; vedela sta, da ji dobro dé s potožbo olajšati si srce. Predno se ločita od kočarice, položi Karlo nekaj denarja na mizo. „Mi študentje sicer nismo bogati“, pravi Karlo, „vendar potrebnega kruha si bote s tem že kupili.“

Rusko in Nemško; pravijo, da bi kralj Humbert rad postal italijanski *cesar*. — Na *Nemškem* hočejo zopet povikšati stroške za vojake; ni čuda, da se vednemu povišanju davkov ustavljajo vestni poslanci. — Dne 30. maja umrl je Poznanjski nadškof *dr. Dinder*; želeti je, da bi pruski Poljaki dobili domačina za nadškofa. — Na *Francoskem* so izpustili iz ječe vojvodo Filipa Orleanskega. Znano je, da je vlada pregnala nekdanje vladarske družine.

Mladi vojvoda Filip pa se je naenkrat prikazal v Parizu ter želel vstopiti kot novinec v armado; zato je bil obsojen na dve leti v ječo, a so ga sedaj pomilostili. — V *Belgiji* so pri volitvah v zbornico zmagali konservativci. Liberalci so silno poparjeni, ker so trdno upali, da zmagajo. — Združene države v Ameriki pripravljajo *carinski zakon*, vsled katerega bo veliko dražje blago iz Evrope uvažati, kar bi zelo zaviralo kupčijske razmere po Evropi.

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. V Ljubljani so krstili mater z dvema hčerama iz judovske družine Grünfeld. — Na Dobrovi pri Ljubljani napravljajo oltar Lurške Matere božje, v ta namen je odločen zadnji oltar na ženski strani. Stara podoba pride v kapelo na pokopališče, ki bo obnovljena in povikšana. — Pri sv. Katarini so imeli od 19. majnika misijon, ki je bil slovesno sklenjen binkoštno nedeljo. — Iz Vipavskega se nam poroča: V Gočah so tatovi ukradli monštranco s sv. rešnjim Telesom; s svojim ropom so hiteli na Kras; uro daleč so počivali in razbili monštranco, vredno kakih 120 gld. Kaj da so roparji storili z sv. rešnjim Telesom, ni znano. — V Knežaku na Notranjskem je nastal ogenj v hiši Katarine Sterle; pogoreli ste tudi poslopji Jan. Novaka in Mat. Koša. Škode je blizu 2000 gld. — Ponesrečil se je pri

Fužinah na Gorenjskem pastir Jakob Kraner; gnal je ovce v planino, a ko ga zvečer ni bilo pozno domov, šli so ga iskat in našli mrtvega. — Posestnik Martin Močilar iz Polšnika pri Litiji je drva nakladal, a težko deblo mu je padlo na levo nogo ter mu jo strlo; prepeljali so ga v bolnico. — V Ameriko sta jo hotela popihati s Kranjskega čevljar France Hrovatič in delavec Jože Gazvoda. Ker sta se s ponarejenima potnima listoma hotela odtegniti vojaški suknji, prijeli so ju na dunajskem kolodvoru. Hrovatič je obsojen na pet dnij zavora in 5 gld. denarne kazni; Gazvoda na tri dni zavora in 5 gld. kazni; dninar Hrovat pa, ki je Gazvodi dal svoj potni list, na štirinajst dnij zavora in 10 gld. denarne kazni. — V Podgorju pri Kamniku je padla 4. t. m. dve leti stara deklica M. Ogrinec v jamo z

„Bog vam povrni, mladi gospod“, kličeta hvaležni stara in mlada mati. Braski je stal pri prijatelju in videlo se mu je, da je v zadregi; denarja ni imel pri sebi in bolelo ga je, da ne more nič pomagati v toliki sili. — „Koliko pa more vaš mož plačati, da se odkupi“, vpraša pri slovesu Braski.

„Oj to je veliko denarja, celih 500 gld. našega denarja. Toliko sevéda nam ni mogoče nabrati, in zato tudi nimamo upanja, da bi moža dobili iz ječe.“

„Le potolažite se, uboga žena“, reče grofič, „bo že Bog poskrbel za vas in vse prav vredil, vzdihov nedolžnih sirot Bog gotovo ne bo preslišal.“

Braski je bil na potu zelo razmišljen in ni odgovarjal svojemu prijatelju. Kaj je pač mislil? Bil je že mrak, ko sta se vrnila domov.

Drugo jutro gre grofič Braski zgodaj od doma. Težka bila je ta njegova pot, ponujat je šel svojo dragoceno zbirko gospodom, ki so jo sicer brez vspeha kupovali od njega. Rad je imel zbirko, a ljubezen do uboge družine je še veliko večja; zato hoče prodati sebi najljubšo zbirko ter odkupiti po nedolžnem zaprtega očeta. Kmalu dobi 500 gld. za zbirko in vesel hiti proti koči.

„Že zopet tukaj, mladi gospod?“ vpraša razveseljena stara mati prišlega grofiča.

„Pomagati vam hočem. Tu imate denar in odkupite vašega jetnika, da družina zopet dobi svojega rednika“. S temi besedami stisne Braski denarnico ženi v roke ter zbeži iz koče. — S tresočo roko odpré stara mati denarnico.

„Pet sto denarjev“, zakliče mlada žena, „ravno toliko, kolikor treba, da odkupimo Antona!“ — Stari materi pa se vse to čudno dozdeva. Toliko denarja da bi imel tak mlad človek? In zakaj je tako urno zbežal. Kaj, ko bi ga bilo sočutje premagalo, da je denar celo vzel doma ali kje drugod?

„To je skušnjava!“ pravi poštena in skrbljiva starica. Denarja se ne dotaknemo, dokler ne zvemo popolne resnice.“ Pri tem je ostalo.

Dva dneva sta od tedaj minula. Karlo, prijatelj grofičev, ta dan tudi pride obiskat z darilom ubogo družino. Prihite mu domači nasproti in stara mati mu reče:

„Prav, da pridite; kdo pa je vaš mladi prijatelj, ki je zadnjič prišel z vami?“

vodo napolnjeno, od koder jo na videz popolno mrtvo potegne mati in v svoje veliko veselje oživi. — V Vremu so imeli od 7. do 16. maja gg. Lazaristi iz Ljubljane misijon. — V Štangi so postavili nova kamenita stranska oltarja in prižnico. Lepo delo mojstra hvali. — Iz Šturij se nam poroča o lepi šolarski veselici s petjem, deklamovanjem in igro: Sv. Notburga; vsi pričujoči so bili zadovoljni in veseli, pa tudi otroci so se radovali darov dobrih rok. — Iz Lesec se nam poroča, da so imeli ondi dvakrat zelo viharne volitve, katerih se je vdeležilo toliko volilcev, kakor še nikoli poprej. Šlo se je le bolj za osebe, zato je bila agitacija strastna; žal, da so se pri tem rabila tudi sredstva dvomljive vrednosti; take prikazni so obžalovanja vredne, ker se v mirne občine s tem vseljuje prepir. — V St. Petru na Notranjskem so imeli tatove v vinskem hramu pri prodajalnici gg. Medica in Križaja; dva dni poprej pa so jih v Selcu blizu tam komaj odpodili od prodajalnice J. Dekleve. Trije zloglasni tatovi so ušli tudi iz ljubljanskega Grada, ter se klatijo, kakor se sluti, v kranjsko-kamniškem okraju, zato treba prebivalecem velike pazljivosti.

Iz Plišivca. Časniki nas kličejo na delo za volitve; treba torej z združenimi močmi na delo, da nas ne prehité nasprotniki. Nam ni na osebah, naj gre Jože ali France v Gradec, za nas Slovence ne speče nobeden pogače, za naš ovsenjak skrbé že liberalni gospodje v Gradcu. Vendar mora biti naša skrb in naša častna naloga, da nam libe-

ralci od male osmerice naših slovenskih poslancev nobenega ne pozobljejo; ker ko bi nam le enega pozobali, bi jim silno greben zrasel in še bolj bi zatirali nas Slovence. Ko bi imeli Slovenci veliko svojih poslancev, bi kmetovalci najraje kmeta poslali v Gradec za poslanca, toda mi spoznamo, da nam treba izvrstnih, učenih in skušenih mož, ki poznajo spletke nasprotnikov, poznajo potrebe naše in tudi z zgovorno besedo zastopajo naše pravice. — Razveselil je nas dopis iz Velike Pirešice v štev. 23. „Slov. Gospodarja“, kjer se vabijo občine in krajni šolski svet, da povodom škofovske izjave z zaupnicami premil. knezoškofu naznanijo, da trdno kot hrast stoji katoličan za svojim škofom.

Od Drave. V Mariboru se je zbralo mnogo najveljavnejših Slovencev, da se posvetujejo o volitvah za deželni zbor. Sklenili so volilec v kmetijskih skupinah priporočati, naj bi se dne 27. junija za poslance izbrali sledeči gospodje: 1. za okraj Brežice-Kozje-Sevnica: Jožef Jerman, cesarski svetovalec; 2. za okraj Celje-Konjice-Šmarje-Laško-Vranska-Gornjigrad: Miha Vošnjak in dr. Jožef Srnec, oba sta posestnika v Celji; 3. za okraj Slovenjigradec-Marenberg-Šoštanj: dr. Josip Šuc, dekan pri svetem Martinu; 4. za okraj Maribor-Lenart-Slovenjabistrica: dr. Franc Radač, c. kr. notar in posestnik, pa Franc Robič, posestnik v Lembahu in c. kr. okrajnošolski nadzornik; 5. za okraj Ptuj-Rogatec: dr. Fr. Jurtela, posestnik in odvetnik; 6. za okraj Ljutomer-Ormož-Gornjaradgona: dr. Ivan Dečko, okrajni odbornik v

„To je grofič Braski, blag mladenič“, odvrne Karlo.

„Ali bi bili toliko prijazni, nadaljuje mati, da bi njemu ali staršem izročili to-le denarnico? Preveč je denarja, da bi si ga upala vzeti od tako mladega gospoda.“

Karl je osupel pri teh besedah. Tako blag je torej moj prijatelj, pravi sam seboj, toda kje bi bil dobil toliko denarja? Zbirka njegova je sicer še več vredna, toda te gotovo ni prodal, zakaj pri njej je bilo vse njegovo veselje.

„Le brez skrbi spravite denar prijateljev, reče Karl materi; zakaj on je bogatih starišev sin in pošten, gotovo je denar dobil po poštenem potu.“

„Oh, mladi gospod, pravi mati, ko bi le res tako bilo, to bi bile za nas nebesa.“

„Na mojo odgovornost,“ reče Karl, „smete takoj v mesto, da odkupite očeta iz ječe; ondi v mestu se bo vse pojasnilo.“

Čutil začudenja in veselja nam ni mogoče popisati, ki so navdajale poštenega Martina, ko ga je žena oprostila. Jetnik je bil vrle postave, nekdanji vojak in na obrazu nosil je proge vsekanih ran. Ni mogel skoro verjeti, da je prost in še bolj se je

čutil, po kako nenavadnem potu da je oproščen; zahvaljeval je Karla in komaj mu je ta dopovedal, da ni on tega storil, marveč njegov prijatelj grofič Braski.

Skupno gredó k grofiču in Karl mu šaljivo reče:

„Ivan, pripeljal sem ti kupce za tvojo dragoceno zbirko, kje jo imaš, da jo pregledajo.“

Grofič precej spozna, da se je stvar razznanila; obraz se mu nekoliko stemni, želel je, da bi to skrito ostalo, zato reče:

„Pustimo to, kar sem storil, velevala mi je krščanska dolžnost.“

In o tem niso več govorili; a zvedela je vendar le za to tudi mati Braski-jeva ter blagoslavljala usmiljeno srce svojega sina. Ljudje pa zvedevši za to novico, povpraševali so se rekoč: „Kaj neki bo iz tega mladeniča?“

Zgodovina nam dá na to odgovor. Ivan Braski je bil izvoljen za papeža in kot Pij VI. slavno vladal katoliško cerkev. Med mnogimi krepostmi, ki so odlikovale tega Pija VI. ostala je še vedno kraljica: ljubezen do ubogih.

Celji, doma je iz Središča. Ni dvombe, da bode izvoljeno vseh osem gospodov. Dva mnogoletna in zaslužna poslanca dozdanja sta imenitno službo prostovoljno odklonila za mlajše moči, to sta gg.: baron Goedel v Mariboru in Kukovec v Ljutomeru. Vsi ostali gospodje, če izvzameš Robiča in Dečka, so bili že dozda poslanci in so tudi za bodoče pripravljeni nositi sicer častno, toda neprijetno in sitno butaro.

Od Celja. (Trikrat pokopali) so kmetico Žohar na Teharji. Žena je bila nevarno vzbolela. Mož je poklical zdravnika iz Celja. Ta je prišel in bolnico oskrbel. Ko se je odpravljal domov, je bolnica vzkliknila, rekši, da jo pri srcu peče, in — umrla. Zdravnik si ni znal razložiti vzroka smrti. Vsled tega je storil potrebno prošnjo, naj bi smel žensko raztelesiti, ali mož v to ni hotel privoliti, in tudi gosposka ne. Ko je neki drugi zdravnik gosposki poslal že drugokrat naznanilo, češ, da je zdravnik bil zakrivil smrt, sedaj so določili preiskavo in povabili celó iz Ljubljane gospoda dr. Valento. Za napovedano uro odkopali so mrljica. Ker pa zvedenci niso mogli priti, so truplo zopet položili v grob in zasuli. Isto so tretji dan znovi odkopali. Zvedenci so izrekli, da je prvi zdravnik ravnal popolnoma prav in da torej njega nikakor ne zadeva nobena krivda gledé smrti bolene gosposkinje.

Štajarsko. Dné 11. junija je preteklo 20 let, odkar je baron Kúbeck postal cesarski namestnik v naši deželi. S tolikim številom let v takej službi se ne more ponašati nobeden drugi namestnik v Avstriji. K nam je prišel iz Celovca, kjer je pred tem bil deželni predsednik. Rodil se je pa dné 13. junija 1829. — Milostljivi gospod knezoškof dr. Napotnik so zakrament sv. birme delili po dekanovinah: Jarenina, Rogatec, Kozje. Verniki so jih povsod slovesno vzprejemali in sedaj radostno govorijo o navdušeno govorjenih pridigah. — V Paldavi je umrl veleč. gosp. župnik dr. Pšajden. Bil je deželni in državni poslanec, zastopal je nemške kmete pri Rádgoni. Luč sveta je zagledal v Gnasu 14. aprila 1843. Letos dné 1. junija še je izvrševal cerkvena opravila, popoldne ga je začelo dušiti, sledeči dan se je dal sprevideti in čez nekoliko ur je izdihnil blago dušo svojo. — „Domoljubno pomožno društvo za Štajarsko“ deli podporo onemoglim dosluženiim vojakom na leto po 24 gld. Prošnje se v Gradec pošiljajo skoz občinsko predstojništvo in okrajno glavarstvo. — Ko je o svojem času gospod Horvat prišel v Ljutomer za nadučitelja, je začel okoli sebe zbirati mlade ljudi, da so se vadili godbe. In ni trajalo dolgo, da je tam postala cela vrsta „igrcev“ ali godecev. V najnovejšem času sta pa go-

spoda učitelja Pušenjak in Šnajdar na Cvenu svoje kmetске sosesde navadila igrati na tamburico. In onidan so „tamburaši“ na največje zadovoljstvo poslušalcev brenkali javno v čitalnici ljutomerske, a peveci so popevali pod vodstvom zgoraj imenovanega g. Horvata. — Posestnik in mlinar Andrej Fras v Senarcih v Slovenskih Goricah se je 24. maja peljal s sejma; potoma je z voza skočil tako nesrečno, da je kmalu umrl. — V Vitanji so ustanovili posojilnico. Isto vodijo gg.: župnik Zičkar, Jankovič, Hrustelj, Mlinšek, Jeseničnik, Vrčnik, Jelenko. Bog daj srečo! — V Šoštanji je umrl dosluženi župnik, č. g. Poglšek, star 63 let. — Na Dobrni je nedavno v občinski seji župan pokladal račun o gospodarstvu v minolem letu. V blagajnici mu je preostalo 97 gld. 5 kr. Občinskih doklad pobirali so samo 15%. — Na Poljzeli pri Žalcu je Janeza Romiha pri delu v fabriki usmrtila strela. — V novo „Južnoštajarsko hranilnico“ v Celji se je meseca maja vložilo 73.340 gld. 53 kr., izvzelo pa samo 13.895 gld. 18 kr., vložnina je torej narasla za 59.445 gld. 35 kr.; v imenovanem mesecu je hranilnica razposodila 62.630 gld. — Gosp. Heinricher, predsednik okrožnemu sodišču v Celji, se je na Telovo odpeljal v Ljutomer, da je ogledoval tamošnje sodišče. Uradnikov ni našel v pisarnah, ker so bili v cerkvi, pripravljeni za slovesno procesijo. Poklical jih je skoz službenika iz hiše Božje! V „liberalnih“ kolendarjih menda praznikov ni. — Odvetnikov ali „advokatov“ imamo v naši deželi 155, jeden pride na 7829 prebivalcev. — Dné 7. junija je toča škodo delala po Ljubečni, Šmarjeti in okoli Bežigrada pri Celji.

Koroško. Slovence na Koroškem čakajo vroči dnevi; volitve se bližajo v deželni zbor in delati bo treba stanovitno, da si pridrže svoja dosedanja poslanca gg. Einspielerja in Murija. — V „Miru“ so razglasili lep volilen oklic, kjer med drugim pravijo: Kaj vam hočemo novega povedati o imenitnosti volitev, kar vam nismo že večkrat na sree pokladali? V kratkem bote iz lece (prižnice) slišali pastirski list vseh avstrijskih škofov... V tem listu berete, kako imenitna reč in kako potrebna nam je verska, katoliška šola. To pa bomo le tedaj dosegli, če bomo katoliške može za poslance volili. Zato naši škofje, naši cerkveni poglavarji, ki smo jim pokorščino v verskih rečeh dolžni, opominjajo, naj vse storimo, da si izvolimo katoliške može za poslance. Vsi tisti Slovenci, ki volijo na liberalno stran, ustavljajo se svojemu škofu, ustavljajo se svoji dušni materi katoliški cerkvi. — Želeti je, da bi vsi koroški Slovenci storili svojo versko in narodno dolžnost, tedaj bodo gotovo zmagali vsaj z dvema poslancema.

Cerkev in šola.

Boj za versko šolo v Avstriji je zelo težaven in nobenih znamenj še ne vidimo, da bi versko šolo kmalu dobili. Res so sicer avstrijski škofje izročili jasno izjavo vladi, toda vlada se ni zanjo nič zmenila, brezverski časniki so kričali, da škofje izdajajo državne postave, podtikali so jim slabe namene in begali ljudi. Zato so pa škofje sedaj izdali skupno pastirsko pismo, v katerem zopet dvignejo svoj glas za versko šolo. Vsak katoličan bo vesel tega pisma; potrebno je, da se katoličani seznanijo s tem važnim pismom, zato ga tudi „Domoljub“ podá svojim bralcem.

Nadškofje in škofje avstrijski

vsem vernim svojih škofij mir, pozdrav, in blagoslov v Jezusu Kristusu Gospodu našem.

Kakor Vam, preljubi v Gospodu, gotovo znano, izrekli smo škofje avstrijski, dné 28. februarija in 12. marca t. l. — kar smo bili dolžni pred Bogom in pred svetom, in sicer na mestu, kamor nas je napotila državna ustava, t. j. v šolski komisiji gospodske zbornice — nujno potrebo, da se premené sedaj obstoječe šolske postave. Terjali smo, da se javna ljudska šola za katoliške otroke tako uredi, kakor se edino slaga z nauki naše svete vere. Toda komaj smo ta korak storili, že so nas jeli hudo napadati in nas še napadajo z mnogih strani. Naše ravnanje se krivo razlaga in otemnuje v svojih resničnih in pravih namenih. Dolžni smo torej Vam in samim sebi in vsem sodržavljanom sploh, v skupnem pastirskem listu odkrito in naravnost o tem se izreči, da vsaj pravično in pošteno misleči ne bodo krivo umeli naših namenov in prizadevanj.

Mi terjamo katoliške ljudske šole; mi hočemo, da se katoliški otroci tudi na javni ljudski šoli vodijo, vzgajajo in podučujejo po načelih svoje svete vere; mi zahtevamo, da ima torej cela šolska uprava in vse šolsko delovanje primerno versko podlago, ter da jo preveva duh naše sv. vere. Je li ta terjatev tako nezaslišana, da bi se zaradi nje dalo opravičevati ono silovito nasprotovanje, s katerim se vendar le pobija? Je li ta terjatev kaj novega? Ali nismo že leta in leta vedno isto terjali, ter vse si prizadejali, da bi to terjatev dosegli? In ali znabiti s tem razodevamo le svoje želje in zahteve? Ne, preljubi v Gospodu! Vi dobro veste, da nismo mi sami, ki to terjamo, ampak da so to želje in zahteve, katere goji in mora gojiti vsako katoliško sree.

Pri teh zahtevah strinjamo se popolno z nauki in vodili vladarja naše sv. cerkve, našega sv. Očeta Leona XIII., kakor so jih izrazili ne le v svojih splošnih okrožnicah, ampak tudi v pismih, pisanih škofom posameznih dežel. Le čujte, kako opominjajo stariše celega krščanskega sveta v svoji najnovejši okrožnici z dné 20. januarja t. l. „o najvažnejših dolžnostih krščanskih državljanov“¹⁾. Čujte ukaze, katere so dali že prej francoskim, ogerskim in bavarskim škofom. V oni okrožnici opominjajo sv. Oče: „Po naturi imajo stariši pravico, vzgajati svoje otroke, ob enem pa tudi dolžnost, skrbeti za to, da se vzgoja in poduk otrok vjema z onim namenom, zarad katerega so prejeli otroke od božje dobrote. Zato si morajo stariši goreče prizadevati in se truditi, da odstranijo v tem oziru vso krivico, in da si vseskozi priborijo pravico, svoje otroke, kakor je njihova dolžnost, krščansko vzgojevati in je zlasti zavarovati zoper one nevarne šole, kjer bi se jim utegnil podajati strup brezbožnosti. Kadar se gre za pošteno izrejo otrok, ne sme biti prevelik noben trud in nobeno prizadevanje.“ — Francoskim škofom so pisali sv. Oče 8. februarija 1884 med drugim²⁾: „Kar družino zadeva, je največje važnosti, da se iz krščanskega zakona rojeni otroci prav zgodaj podučujejo v verskih resnicah, in da se z verskim podukom spajajo one vednosti, v katerih se mladina izobražuje. Eno od družega ločiti se pravi zares hoteti, da bi otroška srca ostala vnemarna gledé svojih dolžnostij do Boga. Tak učni način je kriv,

¹⁾ Sapientiae christianae.

²⁾ Nobilissima Gallorum gens.

in v nežnih otroških letih grozno poguben, ker dejansko privede do brezbožstva in zapre pot veri. Dobri stariši morajo po vsaki ceni za to skrbeti, da se naučé njihovi otroci, kakor hitro se zavedajo pameti, verskih zapovedij, in da se v šolah ne nahaja nič tacega, kar bi žalilo čistost sv. vere ali нравov. Da se pri poduku otrok skrbno pazi na to, ukazuje božja in natorna zapoved, in stariši se iz nobenega vzroka ne morejo odvezati od te zapovedi. Cerkev pa, ki je vsled oblasti, podeljene ji od božjega ustanovitelja, poklicala vse narode h krščanski modrosti, in ki mora enako skrbno paziti, v katerih naukih se podučuje njena mladina, je vsikdar odkrito obsojala tako imenovane mešane ali nevtralne (brezverske) šole in je očete vedno in vedno opominjala k čuječnosti v tako važni zadevi.“ — Na ogerske škofe se je obrnilo skrbno srce sv. Očeta l. 1886 s tem-le opominom¹⁾: Čas in javno življenje po tem teži, da se trudijo premnogi z vso silo, odtegniti šolsko mladino čuječnosti cerkve in čez vse koristnemu vplivu sv. vere. Dogaja se večkrat, da podpirajo in zahtevajo tako imenovane nevtralne (brezverske) mešane ali svetne šole, in sicer z namenom, da gojenci doraščajo v največji nevednosti najsvetejših rečij in brez skrbi za sv. vero. Ker je to zlo bolj razširjeno in večje, kot so nasprotna zdravila, zato vidimo priraščati zarod, ki se ne méni za duhovne dobrote, ki je brez vere, prav pogosto brez Boga. To veliko zlo odvracajte, častitljivi bratje škofje, z vso gorečnostjo in z vsem trudom od vaše Ogerske . . . Z ozirom na prevažno reč moramo želeti in hoteti, da sv. cerkvi pri poduku mladine nihče ne brani izpolnjevati nalogo, dano od Boga, in ne moremo si kaj, da bi vas prav vroče ne prosili, svoj trud marljivo v to obračati. Med tem pa ne nehajte, očete zopet in zopet opominjati, naj ne puščajo svojih otrok v take šole, kjer se je bati, da zgubé krščansko vero, in trudite se ob enem, da bode imeli šole, ki se morejo priporočati zaradi temeljitega poduka in lepega obnašanja svojih učiteljev, in katere bode vodili vi s svojo veljavo in s pazljivo svojo duhovščino.“ — L. 1887 pa tožijo sv. Oče v pismu škofom bavarskim²⁾:

„Cerkev ima sedaj pravičen vzrok zdihovati, ko mora gledati, kako se ji trgajo iz rok otroci v najnežnejših letih ter so prisiljeni obiskavati take šole, v katerih se spoznanje Boga ali sploh celo nič ne uči, ali pa se ga uči le malo in še to pomešano s krivimi nauki.“ Zato je opominja, naj čujejo in skrbé, da ne bode mladina škode trpela na svoji katoliški veri in na svojih нравih v šolah, katere so ali sploh ali vsaj deloma odpovedale pokorščino sv. cerkvi.

Glejte, preljubi v Gospodu, taka je sodba, take so bojazni, taki opomini in terjatve sv. Očeta gledé na brezverske šole. Oni vidijo v njih veliko nesrečo za človeštvo; vidijo, da iz njih prirašča mladina, ki ne pozna strahu božjega in ne more več prenesti nikakih нравnih mej; in ker ne more svojim željam ničesar odreči, se dá lahko zapeljati tudi k političnim prekucijam.¹⁾ Sodba sv. Očeta in njihove bojazni so žal le preveč podprte in upravičene po žalostnih skušnjah, katere imamo tudi mi že priliko si nabirati; njihovi opomini veljajo torej tudi nam.

Terjamo katoliške ljudske šole tudi zato, ker vemo, da smo pri tej terjavi v soglasji z Vašimi lastnimi željami, preljubi v Gospodu. Ali bi se ne morali čutiti hudo užaljene, ako bi mi hoteli misliti, da Vam je vse jedno, če postanejo Vaši otroci po vzgoji, katero jim daje šola, časno in večno srečni ali nesrečni? Ali ni govorila Vaša vest, ki Vas je nagibala že nekaj let sém, da ste terjali po katoliških shodih in z raznimi dopisi in peticijami za svoje otroke katoliške šole? In dotični sklepi družega splošnega avstrijskega katoliškega shoda v aprilu in maju preteklega leta, niso li zvest odmev iste terjatve Vaše vesti?

„Gledé na to“, tai-o so se soglasno izrekli udeleženci z živahnim odobravanjem navzočih in z mnogobrojno izraženim pritrdjevanjem tistih, ki so bili zadržani — „gledé na to, da je pravica starišev do vzgoje njihovih otrok nedotakljiva, da, njihova najsvetejša pravica;

da je družina v najtesnejši zvezi s cerkvijo;

da je po namenu, odkazanem od Boga samega, naloga sv. cerkve, učiti in vzgajati narode, in da ima le cerkev za to potrebna sredstva in veljavo;

¹⁾ Quod multum diuque, z dné 22. avgusta.

²⁾ Officio sanctissimo adducti, z dne 22. decembra.

¹⁾ Navedeno pismo francoskim škofom.

dalje gledé na to, da vsled naših družabnih razmer ogromna večina prebivalstva za dostojno vzgojo in izomiko otrok potrebuje pomoči ljudske šole, da je torej ljudska šola za družino, za cerkev in državo največjega, da, odločilnega pomena;

in slednjič gledé na to, da je prisilna šola postavno vpeljana: (gledé na vse to) so katoličani po vesti dolžni in zato upravičeni, za versko vzgojo mladine kot najsvetejšo pravico terjati od države ono poroštvo, ki je pri sedanjih razmerah potrebno in se ne dá doseči drugače, kakor edino s tem, da se zopet vpelje verska šola¹⁾.

Glejte, preljudi v Gospodu, v tej izjavi nahajate navedene vse vzroke, ki Vam ne nalagajo le vestne dolžnosti, ampak Vam dadó tudi pravico, terjati versko šolo. Vi, katoliški stariši, ste pravi in prvi odgojitelji in učitelji svojih otrok. Božja postava in narurni red Vam je podelil to mesto z njegovimi dolžnostmi in pravicami. Nobena posvetna moč Vas ne more odvezati od dolžnosti, da vzgajate svoje otroke, in nobena sila Vam ne more vzeti te pravice. Zarad izpolnjevanja te dolžnosti bode se morali nekaj zagovarjati pred božjo sodbo, in te odgovornosti ne morete odvaliti na nikogar drugega. Vi sami bode prejel večno plačilo za izpolnjevanje te dolžnosti, Vi sami bi morali tudi nositi kazen za njeno zanemarjanje.

Šola je po svoji nalogi odločena v to, da starišem odvzame en del njihove dolžnosti pri vzgoji otrok. Torej morajo stariši neprenehoma hrepeneti po tem, da se vzgojé njihovi otroci v šoli v njihovem duhu, to je katoliško, kakor bi se morali vzgojevati v domači hiši. Če se gre torej za katoliške stariše, šola ne more in ne sme otrok nič drugače vzgojevati, kot v smislu starišev, t. j. katoliško.

Gotovo, preljudi v Gospodu, se ne sme prezirati, da ima tudi država svoj del pri vzgoji mladine in da more torej tudi povdarjati svoje pravice. Ni nam na mislih, te pravice kratiti ali tajiti; a nasprotno prav odločno zavračamo sumničenje, s katerim se grdijo naši nameni. Radi priznavamo, da so dandanašnje razmere take, da se tudi na šolskem polju skoraj ne more pogrešati uporaba sredstev državne moči. Toda, naj ima

država pri šoli še toliko pravice, te pravice gotovo nima, vzgojevati katoliškega otroka v nasprotju z željami in dolžnostmi katoliških starišev. Nikdar država ne bode mogla take pravice dokazati; in ravno tako si ne more take pravice lastiti, ne da bi žalila narurno pravico starišev.

Sodite sedaj sami, preljudi v Gospodu! Če je vzgoja Vaših otrok Vaša Vam najbolj lastna pravica; če kot katoliški stariši svojih otrok ne morete in ne smete dati drugače vzgojevati, kot katoliško; če Vi en del svojih pravice in dolžnosti pri odgojevanju svojih otrok izročite šoli, ter jo postavite za svojo namestnico; kaj morate Vi po vsem tem zahtevati od šole? Nič manj, kakor to, da se vaši otroci v šoli vzgojujejo po katoliški veri, t. j. da se vpeljejo v katoliško-versko življenje in dejanje, da se navajajo katoliškega mišljenja in delovanja, z eno besedo, da je vzgoja katoliška. In to morate še toliko odločneje terjati, ker morate pošiljati svoje otroke v šole, katere ste dolžni po državnih postavah Vi vzdrževati.

Temu nasproti se po pravici in vesti tudi ne more ugovarjati, da Vam je po postavi svobodno, ustanavljati si katoliške zasebne šole. Čemu bi morali prevzeti dvojno breme, katerega ne morete nositi? Ni li velikoveč pravično in prav, da tisti, ki želé neverško šolo, tudi sami nosijo njene troške?

So torej tudi Vaše pravice, za katere se potezamo s svojo zahtevo. V Vašem imenu, v imenu cerkve, kateri otroci pripadajo po sv. krstu, v svojem lastnem imenu terjamo katoliške šole, ker so naši pastirski skrbi izročene neumrljive duše. Mi izpolnjujemo s tem svojo najsvetejšo dolžnost, katero nam je naložil božji Zveličar gledé Vas in Vaših otrok rekoč: „Pojdite in učite vse narode... naj izpolnjujejo vse, kar sem Vam zapovedal.“¹⁾

Ko pa zahtevamo katoliške šole, ne segamo ne na stareje podlage, niti ne povdarjamo potrebe kake nove, ker ménimo, da je moremo zahtevati tudi na podlagi obstoječih postav. Že povod k našemu postopanju nas odveže vsakega zagovora proti sumničenju, kakor da bi hoteli zopet vvesti razmere one dobe, katera ni imela v rokah sredstev sedanjega časa. Vladi Njihovega Veličanstva na-

¹⁾ Mat. 28, 19, 20.

šega presvitlega cesarja zdelo se je potrebno, državnemu zboru predložiti nekatere premembe sedanjih šolskih postav. Narejene izkušnje, strokovnjaške sodbe, mnogostransko izražene želje so namreč vlado napotile, da je začela premišljevali, če ni potrebno pretresati šolske postave. Ali s tem ni bila tudi nam škofom dana prilika, se vdeležiti tega pretresanja? Tudi mi imamo dvajsetletno izkušnjo z novo šolo, tudi mi mislimo, da smo upravičeni izreči strokovnjaško sodbo na polju, ki obsega нравno-versko vzgojo, saj dan na dan slišimo glasove in nujne želje svojih vernikov, ki se združujejo z našimi. Bi li ne smeli pri tej priliki spraviti v razgovor svojih izkušenj, svoje sodbe, svojih in Vaših želj? In ako dano priliko v to porabimo, ali zaslužimo potem očitane, da nepremišljeno razburjamo duhove?

Tudi Vi ste sodili na svojih shodih in v svojih peticijah, in prav tako je sodil lanski katoliški shod pri svojih posvetovanjih in sklepih, da se „more šolsko vprašanje vsestransko in temeljito rešiti le po postavodajalnem potu.“ Ta misel vodila je tudi nas. Mi se hočemo poslužiti le pravice, katero ima vsak državljan, in nastopiti le pot, katero nam je odkazala postava. Pretehtali smo torej od c. kr. vlade nasvetovane premembe šolskih postav, a prepričali smo se, da se ne ozirajo na vse izkušnje in strokovnjaške sodbe, in da ne vstrežajo Vašim in našim željam. Zato smo si šteli v svojo dolžnost predlagati, naj se premembe vrše v širjem obsegu, da se tako zadosti pravičnim zahtevam.

Je li to kaj čudnega? Ali pa, so li naši navsveti pretirani, brezmerni, kakor pravijo? Kaj pa terjamo z Vami vred, preljubi v Gospodu? Terjamo, da se za katoliške otroke napravijo katoliške šole; da v njih podučujejo verni katoliški učitelji ter oskrbujejo vzgojo in poduk po naukah naše sv. vere. Tudi postava sama pravi, da je namen šole ta, da se vzgojujejo otroci нравno-versko. Če hočejo imeti te besede kak pomen, ne povedó nič drugega, kot to, da mora šola na otroke vseskozi vplivati нравno-versko, da mora biti učitelj sam нравno-versk, da mora imeti svojo nalogo in učiteljsko svojo dolžnost za нравno-versko; zadnjič, da morajo tudi knjige, ki se rabijo v šoli,

služiti нравno-verski vzgoji. Tudi šolski red, pridejan k šolski postavi, priznava kot vodilno načelo za poduk, da morajo biti posamezni predmeti med seboj v jednotni zvezi. To pa ni nič drugega, kakor da mora biti tudi veronauk z drugimi učnimi predmeti v tesni in stalni zvezi, in da se veronauku pri drugem poduku nikakor ne sme nasprotovati.

A, je li tudi v resnici tako, kakor postava in šolski red ukazujeta? Le ob kratkem hočemo opisati pravo stanje naše sedanje šole. Veronauk ni vodilni temelj in vodilno pravilo naše sedanje ljudske šole, ampak le eden izmed mnogih učnih predmetov, in še to brez potrebnega števila učnih ur. Drugi predmeti so brez vsake zveze z veronaukom in se žal pogosto lahko obravnavajo na tak način, ki ne pospešuje нравno-verske vzgoje. Verska vzgoja šolske mladine je omejena na tako pičlo mero pobožnih vaj, da se v otroških sreih ne more vzbuditi gorak verski čut. Veronauk in pobožne verske vaje niso pridržane neoviranemu cerkvenemu vodstvu, ampak podredjene so svetni oblasti kot zadnji odločilni razsodnici. Na izobraževanje učiteljev nima cerkev rekli bi nikakega vpliva, pri njihovem nastavljanju pa je čisto izključena; in tako se zgodi, da se katoliški otroci pogosto podučujejo in vzgojujejo tudi od oseb, katere so katoliški veri ali tuje ali sovražne, in katerim je torej nemogoče, da bi katoliško vzgojevale.

Lahko bi ta opis še nadaljevali, toda rečeno zadostuje popolno, da si pojasnimo nasledke, katere so napravile take šolske razmere. Spoštovanje do cerkve, ljubezen do vere, pojavi verskega življenja se zgublja bolj in bolj; domišljavost in prevzetnost, lahkomišljenost in površnost, zaničevanje vsake božje in človeške veljave pa silovito raste. Ali se bomo temu čudili, in je li drugače mogoče, če se sicer katehet trudi po dve uri na teden, da polaga otrokom na srce strah božji in vero na resnice od Boga razodete, in da jim vceplja krščansko čednost, če pa se nasproti v več kot dvajsetih šolskih urah na teden more vplivati na otroke tako, da se versko spoznanje in versko življenje ne le ne okrepi, marveč — bodisi brez namena, bodisi z namenom —

omaje? A, preljubi v Gospodu, svoje notranje žalosti pri teh razmerah ne moremo popolno in jasno izreči; nečemo vračati trdih besed, ki padajo z one strani čez nas in našo zvesto duhovščino; preveč spoštovanja imamo do Vaših otrok, kakor da bi hoteli rušiti v njihovih srcih veljavo njihovih učiteljev. A to ste iz naših besed pač povzeli: mi ne moremo dati katoliškim starišem poročstva, da se bodo njihovi otroci vzgojevali katoliško v ljudski šoli, kakeršna je sedaj, in prav tako malo Vam moremo reči, da smete v tem oziru biti mirni zaradi težke vestne dolžnosti in težke svoje odgovornosti pred Bogom.

Naj nas sicer dolže, da nameravamo ljudsko omiko nazaj potisniti, veronauk na škodo drugega poduka razširiti ter vednost in znanje zanemariti. Na tako obdolževanje lahko odgovorimo. Ne, motite se, porečemo svojim nasprotnikom prosto in odkrito: le naredite otroke tako modre, tako učene, tako zvedene, kakor je le hočete in morete; samo naredite je tudi bogaboječe in verne, pobožne in krepotne. Nočemo kratiti njihove izomike, njihovih vednostij; česar se bojimo, je njihova polovičarska izomika brez verske podlage, katera je stori le prevzetne, domišljave, ošabne in nezadovoljne. Zato terjamo katoliško šolo, ki nam edina daje poročstvo, da bode mladina dobila nravno-versko vzgojo, in po kateri edini bodo otroci zmožni, da porabijo svoje znanje zares v korist sebi in bližnjemu, in tako, kakor je primerno njihovemu časnemu in večnemu namenu.

Mi terjamo pa katoliško šolo tudi v imenu svobode, ustavno nam zagotovljene za našo vest. Član XIV. temeljne državne postave z dne 21. decembra 1867. se glasi: „Popolna prostost vere in vesti je vsakemu zagotovljena.“ Se li ta prostost po sedanji ljudski šoli varuje in brani? Katoliški stariši so prisiljeni svoje otroke zaupati šolam, v katerih se katoliška vera popolno prezira, izvzemši nekoliko ur veronauka. Zraven tega so drugi učni predmeti izrečno razglašeni kot popolno neodvisni od vsacega cerkvenega vpliva, kar se zdi žal skoraj kakor povabilo, naj se poduk uravna tako, da se s tem še bolj oslabi že sicer tako majhni vpliv svete cerkve na otroke, in da se razodete resnice božje izpodrivajo iz srca in življenja. Ne,

ne brezverska (brezconfessionelna) in ne medverska (interconfessionelna) šola, (ki ob enem hoče vstreči vsem veram skupaj), se ne strinja z načelom, priznavajočim svobodo vere in vesti; kakor obstoje razna veroizpovedanja jedno zraven drugega, in kakor jih postava priznava prav po razločilnih njihovih posebnostih, tako to načelo dosledno zahteva tudi šolo zraven šole, razno po raznih veroizpovedanjih. Združiti vse v jedno šolo nasprotuje pravno vsem veroizpovedanjem. Vsakemu dati svoje, se more le tedaj, ako se ločijo in vravnajo posebne šole za posebna veroizpovedanja. Ali ni tedaj s strani političnih strank neznosno trinoštvo, siliti otroke k poduku, ki nasprotuje verskim načelom in verskemu prepričanju njihovih starišev? Ali pa naj le nevera uživa prostost, da se more vera in bogočastje pobijati in izpodrivati?

Mi zahtevamo le pravo prostost tudi za vero in bogočastje, in ne moremo umeti tistih, ki prostost in svobodnostne naprave tako visoko cenijo ter s tako lepimi govori proslavljajo, ki se pa le tedaj ne morejo povzdigniti do tega visokega stališča, ampak precej padejo nazaj na nizko polje prenapetosti in zatiranja, kadar se gre za vero in bogočastje. Zato kličemo vsem možem cele Avstrije, ki zares ljubijo svobodo: Nikar ne pridržujte še dalje katoliškim starišem pravice, da dadó svoje otroke vzgojiti po svojem verskem prepričanju! Nikar ne zatirajte svobode s tem, da jo pustite hirati neveri na ljubo!

Mi zahtevamo katoliško šolo za katoliške otroke! Čuli ste, preljubi v Gospodu, kako se nam je zarad tega očitalo, da zahtevamo, naj se povsod napravijo le katoliške šole. Nam je li pač treba zagovarjati se proti temu očitaniu? Mi smo katoliški škofje, mi zastopamo pravice katoliške cerkve; mi razpravljamo želje katoliških starišev; smo li kot katoliški škofje tudi poklicani in upravičeni, zastopati terjatve in želje svojih nekatoliških sodržavljanov? In ali ni z druge strani jasno, da se verske šole ne morejo napraviti samo za katoličane, da se ne bi ustanovile ob enem tudi za nekatoličane?

Znabiti bi bil marsikdo rad videl, naj bi se bili ozirali tudi na druga vprašanja, ki se stikajo

s šolskim postavodajalstvom. Mi nismo v nemarni nasproti tem vprašanju in nočemo prezirati pri nobenem lastne mu upravičenosti, toda ne mešamo jih v naše čisto cerkvene terjatve. Mi sledimo opominu našega božjega učitelja: „Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico, in vse to vam bo privrženo“, ¹⁾ in se držimo kot škofje katoliške cerkve načela, katero uči svetovni apostol: „Tu ni Juda, ne Grka, ampak vsi so eno v Kristusu Jezusu.“ ²⁾ Mi smo zastopniki cerkve in moramo politiko prepustiti onim, ki so v to poklicani. Imamo pa to jedino prošnjo do Vas: naj gredó Vaši nazori in želje in napor v posvetnih stvareh še tako daleč narazen, dragi katoliški kristjani, nikar ne spravljajte zaradi tega v nevarnost verske vzgoje svojih otrok! Tega Vas prosimo pri Vaši ljubezni do Vaših otrok, pri ljubezni do Vaše cerkve, pri ljubezni do Vaše domovine!

Glejte, preljudi v Gospodu, to so pojasnila in opomini, katere smo Vam hoteli za sedaj dati gledé ljudske šole. Mi moramo tako govoriti pri svojem izveličanju! K temu nas veže opomin apostolov: „Zarotim te pred Bogom in Jezusom Kristusom, ki bode sodil žive in mrtve; oznanjuj besedo, ne jenjaj, bodi si priložno ali nepriložno; prepričuj, prôsi, svári z vso potrpežljivostjo in modrostjo; ker prišel bode čas, ko zdravega nauka ne bodo trpeli, temveč izbirali si bodo po svojih željah učitelje, ki ušesa ščegečejo; in odvracali bodo ušesa od resnice ter se bodo obračali k basnim. Ti pa čuj, vse pretrpi, opravljaj

delo evangelista, izpolnjuj svojo službo.“ ¹⁾ Naša sveta služba zahteva, ne molčati, kjer je dolžnost govoriti, in to dolžnost nam nakladajo nevarnosti, ki preté sv. veri. Mi dvigamo svoje roke proti nebesom ter spričujemo pred Bogom in vsem svetom: Mi nečemo in ne moremo mirno gledati, ko peša verski čut, ko propadajo pobožni nravi, ko izginjajo najdražji, najneprecenljivejši zakladi v avstrijskem katoliškem ljudstvu!

Pa tudi Vi, preljudi v Gospodu, morate izpolniti resno dolžnost; Vi morate sodelovati, da dospete do tega namena, do katoliških šol za svoje katoliške otroke. „To se dá le po postavodajalnem potu doseči,“ tako se je izrekel lanski katoliški shod in je dostavil vroč opomin na vse katoliške državljane, „naj izpolnjujejo svojo volilno dolžnost, naj se vdeležujejo volitev v postavodajalne skupščine ter naj delujejo na to, da bodo le taki možje izvoljeni, ki dadó dovolj poročstva, da bodo svojo moč zastavili za versko šolo.“

Nič družega ni treba, kot da Vas spomnimo na ta opomin; temu opominu nam ni treba ničesar dostavljati. Le ravnajte se po njem! Postavite skrb za srečo svojih otrok pred vse druge ozire in bodite edini, da izvolite le take zanesljive katoliške može v svoje zastope, ki si bodo šteli v svojo prvo in najvažnejšo dolžnost, z vsemi močmi delati na to, da se vresniči v šoli nraivo-verska vzgoja.

Milost našega Gospoda Jezusa Kristusa in ljubezen božja in občestvo svetega Duha bodi z Vami vsemi! Amen.

¹⁾ Mat. 6, 33.

²⁾ Gal. 3, 28.

¹⁾ II. Tim. 4, 1–5.

Dano binkoštno nedeljo v letu zveličanja 1890.

Friderik kard. Fürstenberg,
knezo-nadškof olomuški.

Franc kardinal Schönborn,
knezo-nadškof praški.

Peter Dominik Maupas,
nadškof zaderski.

Fulgencij Czarew,
nadškof, škof hvarski.

Severin Morawski,
nadškof lvoški, rit. lat.

Alojzij Matija Zorn,
knezo-nadškof goriški.

Silvester Sembratowicz,
nadškof hališko-lvoški, rit. gr.

Izak Nikolaj Izakowicz,
nadškof lvoški, rit. arm.

Janez Ziegerer,
knezoškof sekovski.

Matevž Jožef Binder,
škof šenthipolitski.

Janez Evang. Hats,
škof kraljičin-graški.

Anton Jožef Fosco,
škof šibeniški.

Janez Nep. Glavina,
škof tržaško-koperski.

Albin Dunajewski,
knezoškof krakovski.

Franc Ferretić,
škof kerški.

Jurij Kopp,
knezoškof vratislavski.

Luka Solecki,
škof przemiselski, rit. lat.

Ignacij Lobos,
škof tarnovski.

Emanuel Schoebel,
škof litomeški.

Franz Bauer,
škof brnski.

Matevž Vodopić,
škof dubrovniški.

Simon Aichner,
knezoškof briksenski.

Jakob Missia,
knezoškof ljubljanski.

Janez Krstnik Flapp,
škof poreško-puljski.

Martin Jožef Rziha,
škof bučejeviški.

Erven Karol Valussi,
knezoškof tridentinski.

Jožef Kahn,
knezoškof krški.

Trifon Radoničić,
škof kotorski.

Franz Maria Doppelbauer,
škof linški.

Mihael Napotnik,
knezoškof lavantinski.

Filip Nakić,
škof spljetsko-makarski.

Janez Stopnietz,
škof przemislanski, rit. gr.

Julijan Pelesz,
škof stanislavovski, rit. gr.

Edvard Angerer,

tit. nadškof, kapit. vikarij dunajski.

Janez Ev. Haller,

tit. škof, kapit. vikarij solnograški.

Škofova beseda o volitvah.

Kakor znano, imajo v Avstriji po mnogih kronovinah volitve za deželne zbore. Za to priliko je izdal moravski škof dr. Bauer prelepo pastirsko pismo, v katerem pojasnjuje važno dolžnost, vdeleževati se volitev. „Različni svetovalci“, pravi škof, „bližali se vam bodo v tem času, zato si šteje v dolžnost tudi vaš škof, da spregovori z vami besedo o volitvah. Pred vsem ne pozabite, da je voliti vaša sveta dolžnost; nobeden vzrok naj vas ne odvrne od volitve. Nikdo naj ne reče: Bodo že tudi brez mene opravili; moj glas tako nič ne odloči, Jaz pa pravim: Ravno tvoj glas odloči, ako namreč ne odloči za zmago, odloči saj za-te pred Bogom, ker si s tem dopolnil svojo vestno dolžnost. Dobra stvar je vedno vredna, da se zanjo potrudiš. Jaz se nečem nikomur zameriti, pravi marsikdo in doma ostane ob volitvi. Tudi to ne velja. Ali ti je prijateljstvo nasprotnikov dobre stvari več, kakor dobra stvar sama? S tem jo že izdajaš. Tudi ko bi moral zaradi tega kako škodo trpeti, vendar nisi odvezan dolžnosti volitve; saj tako je bilo vedno na svetu, da treba za dobro stvar trpeti.

Voliti treba torej pogumno, voliti pa treba tudi prav, prave može:

Kdor ne veruje v Boga in na božjo sodbo, njega ne voliti; zakaj slep je in nima nobenega merila za to, kar vam v resnici koristi.

Kdor je sovražnik naše matere, katoliške cerkve, kdor odobrava, kar cerkev zmetuje, kdor k temu naganja, kar cerkev prepoveduje, takega ne voliti! katoliški volilci takemu ne morejo skazovati svojega zaupanja.

Kdor ni zvest svojemu cesarju in domovini, kdor izdajalsko škili čez državne meje, takega ne voliti, ker sicer bi volili svojega izdajalca.

Kdor krati Vašim otrokom v šoli vero kot podlago za šolski poduk, takega ne voliti, zakaj slabo bi skrbel tak za Vašo in Vaših otrok korist.

Kdor svojemu sodržavljanu, ki ne govori z njim istega jezika, krati enake pravice, takega ne voliti, zakaj pri takem ni zagotovila, da bi branil pravico.

Kdor svojega domačega gospodarstva dobro in redno ne oskrbuje, takega ne voliti, zakaj tak ni pripraven za oskrbovanje javnega gospodarstva.

Kdor se vsiluje, pa nima potrebnih zmožnosti inkušenj, ali rabi pri tem nepoštena sredstva ali ga vodijo samopridni nameni, takega ne voliti, ker vam ne bi bil ne v čast in ne v korist.

Kdor pohujšljivo živi, kdor ni zanesljiv, kdor vam več obeta, kakor more storiti, takega ne voliti, kajti kmalu bi sicer morali obžalovati svojo volitev.

Ako pa poznate moža, ki je zvest Kristusu in cerkvi njegovi, ki odkritosrčno ljubi cesarja in domovino in ima odprte oči in gorko srce za blagor dežele, za korist prebivalcev brez ozira na narodnost, ako ga odlikujejo obilno znanje in bogate skušnje, celó ako se je že izkazal v javnem življenju, njega volite soglasno, s tem pred Bogom in ljudmi izpolnite veliko, dobro delo.

Te zlate besede učenega škofa, ki dobro pozna razmere in potrebe sedanjega časa, vredne so, da si jih vtisnemo globoko v svoj spomin, da jih vzlasti ob volitvah ne pozabimo. Ako se torej volitev vdeležujemo, s tem le spolnimo svojo dolžnost pred Bogom in pred svetom, torej voliti ni le naša pravica, marveč tudi naša sveta dolžnost.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Jeklena peresa ti dobro pišejo, če je prej, predno je rabiš, vtakneš v surov prerezan krompir. Če je na peresu črnilo prisušeno, zadostuje, da suneš ž njim dvakrat ali trikrat v krompir in pero je zopet čisto. Po nekaterih angleških pisarnah imajo na vsaki pisalni mizi en krompir, v katerega vtikajo pero, ko nehajo pisati. To vsak pisar tudi sam lahko poskusi.

Suho svinjino obvaruješ črvov če jo, ko je prekajena, vzameš iz dimnika in čez vsako pleče potegneš vrečo iz redkega platna, ki naj bo tako velika, da pokrije celo pleče. Zgoraj naj se zaveže in tako naj se obesi na hladen zračen kraj. Na ta način se prepreči, da po leti ne more mesarska muha izleči svojih jajec na meso, iz katerih se razvijejo potem žužki ali črvi. Mesarska muha položi svoja jajca najraje na tak kraj, kjer so skrita, n. pr. pod kako kost, ki moli iz mesa ali pa v kako zarezo, kjer zalega hitro lahko pride v meso.

Zoper posteljne stenice. Kuhaj 50 gramov goluna v treh litrih vode toliko časa, da se golun

popolno raztopi. Potem vzemi kak čopič (penzelj) ter namaži s to tekočino špranje in razpoke v pohištvu, pri posteljah, pri okvirih, dalje lukuje po zidu itd. Ta tekočina je v vsakem oziru čisto neškodljiva in pokonča ob enem tudi druge mrčese, n. pr. mravlje, ščurke in švabe. — Tudi petrolej se proti stenicam pogosto rabi, toda njegovega neprijetnega smrada ne more vsakdo prenesti.

Sadnemu drevju zelo vstrežeš, če mu tudi po letu priliješ gnojnice. Gnojnice vzdržuje vlago ter prepreči, da ne odpade sadje, ampak zraste lepo debelo.

Tržna cena v Mariboru. Pšenica 6 gld. 70 kr., rž 5 gld. 10 kr., ječmen 4 gld. 70 kr., oves 3 gld. 65 kr., kuzuza 5 gld. 30 kr., proso 5 gld. 70 kr., hajdina 5 gld. 20 kr., krompir 2 gld. 30 kr., vse po hektolitru; kilo fižola 8 kr., leče 28 kr., graha 20 kr., sljiv 20 kr.; liter prosenega pšena 10 kr., mleka svežega 10 kr., posnetega 8 kr.; jajce 2 kr.

Razne vesti.

(„Domoljub“) prosi svoje prijazne dopisnike, naj mu saj nekaj dni poprej, predno izide list, naznanijo svoje novice; ako prepozno pošljejo, jim sevéda ne moremo več vstreči.

(„Katoliško društvo detoljubov“) ima na kresni dan (24. junija) zjutraj ob 5. uri v tukajšnji nunski cerkvi sv. mašo z blagoslovom in pridigo v društvene namene: za žive in mrtve dobrotnike, za zboljšanje krščanske vzgoje, šolskih postav itd. — Ob tej priliki zopet priporočamo svojim bralcem društvo „Detoljubov“, katero vodi mladinoljub gosp. A. Kržič, v podporo, ker boljšega dela je pač težko se vdeleževati, kakor pomagati revni zapuščeni domači mladini.

(Bralno društvo) so osnovali vrli slovenski posestniki pri sv. Jurju ob Taboru; osnovalni shod je bil obilno obiskan, kakor nam poroča zaveden taborlanski kmetič v dopisu, ki smo ga prepozno za list prejeli.

(V Domžalah) so imeli posebno lepo procesijo na praznik sv. rešnjega Telesa. Šolarice v beli obleki in sedemdeset parov deklet in ženâ, ki so svetile, so posebno povzdigovalle slovesnost. — Tukajšnji tovarnarji Tirolci mislijo osnovati zasebno nemško šolo, Šulferein jim bo menda pomagal. Mi se bojimo za ljubi mir, ki je vladal do zdaj med domačini in Tirolci. — Tukajšnje veteransko društvo je izvolilo

našega g. duhovnika J. Strupija za častnega uda. Čast mu!

(60 gld. za 10 kr.) Blizo Gradca živi posestnik Oberer. Totega je posestnik Nop terjal za dolžnih 10 kr. Začela sta se kregati. V prepiru je Nop ranil Obererja na čelu in v ledovji. Sedaj je sodnik razsodil, da Nop mora Obererju plačati 60 gld.

(Kresi zvečer 4. julija.) Prijatelj od Pohorja nam piše: Blagovolite naše mladeniče opomniti, naj tudi letos ne pozabijo na velika dobrotnika Slovenov, ki sta nam luč nauka Kristusovega prižigala s pomočjo govorice slovenske; opozorite toraj mlade Slovence naše, da bodo, kakor prejšnja leta, zvečer pred praznikom ss. Cirila in Metoda zažigali mnogoštevilne krese. Kjer nameravajo tudi streljati, naj to naznanijo občinskemu predstojniku, da jih pozneje ne bodo mogle pikati nemško-liberalne muhe.

(Sneg) zapadel je dné 5. junija po Karpatah, visokih gorah na Ogerskem.

(Strela ubila je 6 oseb) v Pistjanu na Ogerskem. Dvadeset ljudij je vedrilo pod drevesom. Strela je udarila v drevo in usmrtila šest oseb.

(Največja šolarica na svetu) je gotovo jedna v Ridnavi na Tirolskem. Učenka je stara 11 let in visoka za 2 metra. Neki „komedijant“ z Dunaja je starišem ponujal po 600 gld. za vsako leto, naj bi

mu dovolili, da bi deklico kazal po svetu, ali oni mu želji niso hoteli vstreti.

(Stari goldinarji) z letnico 1882 veljajo le do 30. junija; kdor jih toraj ima, naj jih zamenja. Z naprej bodo veljali samo novi, t. j. sivi, ki so jih lani razposlali med svet. Stare bankovce bodo še menjavali v prihodnje samo na Dunaji.

(Požar v mestu Middlesborough) v Ameriki je napravil škode za šeststotisoč gld.

(5 500 hlač.) Ivan Höfer služi pri krojaču Wolbingu v mestu Jena že 15 let za pomočnika. Onidan so Ivanu priredili veselico zavoljo tega, ker je v omenjeni hiši dogotovil 5.500 hlač.

(Novimarov na Hrvaškem.) Grofica Erdödy je jedno hišo svojo z gospodarskim poslojem spremenila v bolnišnico. Isto so odprli nedavno. Prostore je slovesno blagoslovil č. g. župnik Milčič. Brezplačno se bode oskrbovalo po 8 oseb iz domače občine, med njimi 2 otroka. Strežeta dve sestri-usmiljenki.

(Prodani brki.) Nedavno sedeli so v neki gostilnici pozno zvečer veseli pivci, med njimi je imel neki krojač posebno lepe in velike brke pod nosom; hvalil se je, da jih ne proda za noben denar. Ko mu pa tovariš trgovec ponudi 100 gold., zadovoljen je s ceno in precej pošljejo po brivca, da mu jih obrije. Trgovec spravi brke, obriti tovariš pa 100 gld. Seveda je bilo treba pri tako nenavadni kupčiji tudi nenavadnega „likofa“. Konec je bil, da so se vsi pivci pozno v noč čez mero veseli majali proti domu. Krojačeva žena je v skrbeh še vedno čula ter pričakovala moža, ki je ta večer nenavadno dolgo izostal. Že proti polnoči zasliši vpitje pred hišnimi vratmi, čudno se jej to dozdeva, ker mož ni imel navade razgrajati; vendar hiti odpirati vrata; toda ko zagleda čisto obritega moža pred seboj, ga ne spozna pri slabi luči, ter zakriči: Tatovi, tatovi! vrže luč od sebe in beži; seveda je bila družina precej po koncu in „tat“, ki je bil zelo vinjen ni mogel bežati, zato so ga pri vratih prav dobro našeskali. Še-le ko so prišli sosedje gledat, kaj da ta „semenj“ pomeni, spoznajo, da je raztepen človek, domač gospodar, krojač brez lepih brk pod nosom. Drugi dan se pa tudi trgovcu, ki je brke kupil, ni godilo mnogo bolje. zakaj trgovčevi ženi ni šlo nikakor v glavo, da bi bili brki pod nosom res vredni sto goldinarjev. — Pivci imajo res mnogo križev in težav, seveda zraven potrebnih še veliko več nepotrebnih.

(Ojstra gospodinja.) Znanec reče hišni gospodnji: „Kako to, da vaš mož ne hodi več na lov?“ — „Čemu to“, pravi žena lovčeva, „saj ni zato. Kakor je rekel, hodil je na lov po zajce, pa vstrelil je k večjemu kaknega kozla, domu pa je navadno zvečer prav pozno prinesel le mačka, zaspanega in pijanega“, pogodrnjala je gospodinja in prav je imela.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 3. julija.

Vabilo na naročbo.

Blizu se drugo polletje. Čas je ponoviti naročnino za tiste, ki dobivajo list, pa ga še plačali niso. Pa tudi na novo se lahko pristopi. Ako bi kdo želel še poprejšnje liste t. l., mu moremo ustreči še z vsemi letošnjimi številkami. „DOMOLJUB“ stane za celo leto 80 kr., za pol leta 40. Na naročila brez poslani naročnine se ne ozira. Naroča se pod naslovom:

Opravništvo „DOMOLJUBA“ v Ljubljani.

J. & S. KESSLER v BRNU,

7 Ferdinandove ulice 7.

Največji, najcenejša zaloga pomladanskega in letnega blaga.

Poletensko grebenasto sukno,

ki se dá prati in je jako elegantno in trdno za gospode, dvajsetih boj, 20 cm. širokosti za

celo obleko

6.5 metra le 3 gld.

Kdor le jedenkrat kupi, prepiča se, kako izvrstno se dá prati in kako trdno je.

Brnska sukna

se razpošiljajo po čudovito nizki ceni in sicer:

po gl. 3.75 3-10 m. za celo obleko.

po gl. 5.50 3-10 m. za boljše obleko.

po gl. 8.50 3-10 m. za fino obleko.

po gl. 6.— 2-10 m. za ogrtač, franc. piquet-gilet za gl. 1.50,

Blago za talarje za prečast. duhovščino (tudi za poletne suknje) 1.20 m široko, meter gl. 1.50

Črni peruvienne in doskins za salonske obleke po 3.25 m. od gl. 10.— naprej.

Modno blago za gospé.

Karirano in črtasto blago 60 cm. šir. za ponočne suknje in otroška oblačila, 10 m. gl. 2.50.

Joupon in trojično blago v vseh modnih barvah 10 m. prve vrste gl. 3.50, druge vrste gl. 2.80.

Kupi se o priliki! Zefir-blago, pristno in krasne barve, 75 cm. široko 10 m. le gl. 3.50

Brokat- in Jacquard-blago, 60 cm. široko, vs h. možgoh barv, 10 m. gl. 3.60

Doris, najnovejše karirano modno blago, čista volna, 10 m. prej gld. 10, se da le gl. 6.50.

Nervy, 90 cm. šir. nežno črtano modno blago v najnovejših barvah 10 m. le gl. 4.50.

Kašmir, dvojna širjava, črno in barvano, 10 m. 4 gl.

Volneni atlas, dvojna širjava, volneno blago, črne in drugačne modne barve 10 m. gl. 6.50.

Modrotiskani kreton, 10 metrov gl. 2.50 in gl. 3.20.

Elegantno in bogato omišljeni uzorci se pošiljajo gospodom krojačem brezplačno.

Ceniki o perilu za gospode in gospé, o galanterijah, uzorci sukna in rezanega blaga brezplačno in franko. Pošilja se s poštnim povzjetjem. (16—6)

Obrabljene pismene marke kupuje vsak čas
G. Zechmayer, Nürnberg.
Obrazci zastoj. (15—2)

Najcenejši, najboljši, preskušen, rujavi lesni pomaz

BARTEL-ov izvirni carbolineum

varuje trajno (16-2)

pomazane plotove, kolarnice, skladišča, vozove, gospodarsko orodje, tla itd. pred gnjilobo, glivami, oštorjenjem in žuželkami. V hlevih razkužuje.

1 kgr. zadostja za 6 kvadratnih metrov. Pregled brezplačno. Kakovost neprekošeno zajamčena. 5 kgr. 1.50 gld., 100 kgr. 16 gld. z Dunaja.

Najcenejša karbolna kislina, karbolno apno, kolomaz. Prekupcem rubat.

Mihael Barthel in drugovi,

kemijska tovarna v Ratishoni in na Dunaji, X. okraj, Keplergasse Nr. 20.

(Ustanovljena 1781.)

Vodnikovo kamenosekarstvo

v Ljubljani, kolodvorske ulice,

častiti duhovščini in slavnemu občinstvu uljudno naznanja, da je preskrbelo na novo z raznimi spominiki svojo največjo zalogo vsakovrstnih nadgrobnih spomenikov ter se priporoča istim za obilno naročbo. Prečastitim farnim predstojnikom se najuljudneje priporoča za naročbo umetnih cerkvenih del, kakor altarjev, obhajilnih miz itd., sploh vsega v to stroko spadajočega dela po najnižji ceni. (15-7)

(Št. 4508)

Naznanilo.

Kranjski deželni odbor razpisuje občen natečaj za

gradnjo bogenšperške deželne ceste

po deželnega stavbinskega urada načrtu v kosu: del A profil 0 do 54, to je od bogenšperškega gradu do prvega razpotja pod Kamenom, v dolžini 1620 m s stavbinskimi troški 12.000 gl.,

in sicer pripada:

1. na napravo cestnega temelja	7970 gld.	—	kr.
2. na napravo voznega tiru	1233	„	—
3. na napravo objektov in kamenenih postavkov	693	„	39
4. na napravo držajev	1722	„	—
5. na režijo in gramoz	381	„	61

Ta gradnja se bode oddala proti plačilu po enotnih cenah za zvršena dela le enemu glavnemu podjetniku. Vse podatke, ki se dostajajo zgradbe, sosebno načrte, splošne in posebne gradbene pogoje in proračune videti je lahko vsak dan ob navadnih uradnih urah pri deželnem stavbinskem uradu v Ljubljani v Gosposkih ulicah št. 2 (deželni dvorec) v 2. nadstropji.

Ponudbe, ki morajo biti zapečatene, kolekovane s kolkom 50 kr. in imeti na zavitku napis: „ponudba za gradnjo Bogenšperške deželne ceste, del A, profil 0 do 54“ ter priloženo tudi 5% no varščino prej navedene zgradbene svote in v katerih je s številkami in besedami razločno zapisati, za koliko ponudnik prevzame delo, oziroma za koliko odstotkov manj ali več, vložiti je do

dné 30. junija t. l.

opoludne ob 12ih pri vložnem zapisniku podpisanega deželnega odbora. Dovoljeno pa je varščino poprej vložiti pri deželni blagajnici proti pokladnemu listu, katerega je ponudbi priložiti.

V ponudbah morajo biti poleg dneva svojeročni podpis krstnega imena in primka, pristavljen stan ali opravilo ter bivališče ponudnikovo in tudi izrečna izjava, da so mu znani vsi gori omenjeni podatki in določila za ponujena dela in da se pravnoobvezno podvrže s tem ustanovljenim pogojem.

Deželni odbor si pridržuje pravico, izbrati izmed ponudnikov po svojem mnenju katerega koli, ne gledé na popust, in sme po okolnosti razpisati nov natečaj. Oziral se pa bode le na pismene, v določenem roku vložene ponudbe.

Gledé varščine opozarjajo se ponudniki posebej na splošne pogoje.

Od deželnega odbora kranjskega.

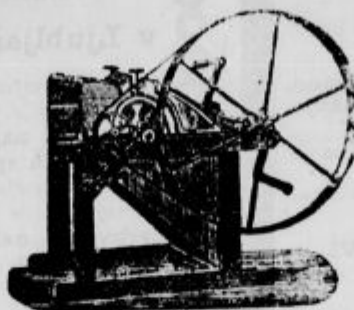
V LJUBLJANI, 14. junija 1890.

(3-1)

Loterijske srečke.

Trst	14. junija:	38,	49,	88,	64,	11.
Ljubljana	14. junija:	77,	61,	85,	22,	38,
Gradec	7. junija:	66,	53,	20,	45,	56,
Dunaj	7. junija:	46,	85,	63,	69,	32,
Brno	11. junija:	68,	2,	5,	75,	82,
Praga	18. junija:	18,	26,	11,	6,	51.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive,
vinske in sadne stiskalnice,
priprava za odstranjenje peronosper,
mlini za grozdje in sadje,
avtomatične stiskalnice za zeleno pičo

najnovija
sestava
v raznih
velikostih.

Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji za
ropkanje turšice, sejalniki, orala itd. itd.
Sušilne priprave za sadje in sočivje.

Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno
izgotovljene in po tovarniških cenah

IG. HELLER, Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalec najugodnejši pogoji.

(10-6)

Spособni zastopniki se iščajo ter dobro plačajo.

Zum gold.
Reichsapfel

J. PSERHOFER-j

lekarna
na Dunaji,

I., Singerstrasse šte. 15.

Kri čistilne kroglice, poprej univerzalne kroglice imenovane, zaslužijo po vsej pravici poslednje in še, ker je v resnici premnogo bojeznij, pri kateri te kroglice izvrstno pomagajo. Že mnogo desetletij razširjene so te kroglice splošno, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Škatljica s 15 tacimi kroglicami stane 21 kr., 1 zavoje s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr. — Če se naprej pošlje denar, stane s poštne preste pošiljavo: zavoje kroglice 1 gld. 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoja 3 gld. 35 kr., 4 zavoja 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Menj nego jeden zavoje se ne odpošlje.) — Prosi se, da se zahtevajo izrecno

Pserhoferjeve kričistilne kroglice
in gleda na to, da ma vsaka škatljica na pokrovnem navodilu za rabo ime **J. Pserhofer** in sicer v rdeči barvi.

Balzam za ozebljine J. Pserhoferjev. Lonček 40 kr. S frankovano pošiljavo 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hri, avosti, krčevitemu kašlju itd. Steklenica 50 kr.

Američansko mazilo za protin 1 gld. 20 kr.

Prašek proti potenju nog Škatljica 50 kr., s frankovano pošiljavo 75 kr.

Balzam za gušo flakon 40 kr., s frankovano pošiljavo 65 kr.

Zdravilna esenca (Praške kapljice) proti sprijemu žilodenu, slabemu prebavljenju itd., steklenica 22 kr.

Angleški čudezni balzam steklenica 50 kr., mala steklenica 12 kr.

Fijakarski prašek proti kašlju itd., škatljica 35 kr., s frankovano pošiljavo 60 kr.

Tannochinin-pomada J. Pserhoferja, najboljšo sredstvo za pospeševanje rasti las, škatljica 2 gld.

Univerzalni obliž prof. **Steudela,** domače sredstvo proti ranam, oteklina, lonček 50 kr., s frankovano pošiljavo 75 kr.

Universalna čistilna sol A. W. Bullrich-a. Izvrstno domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljenja, škatljica 1 gld.

Razven tu omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih raznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se predmeti, ki bi slučajno ne bili v zalogi, preskrbe na zahtevanje točno in cenó. — Pošiljavo po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljavi zneska, večje pa proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje (najbolj po poštnej nakaznici), je poština dosta nižja, nego pri pošiljavi s povzetjem. (12-9)

Navedene specialitete dobijo se tudi v Ljubljani pri lekarnarju **G. Piccoli-ju.**